

1 tema. Stygius ir pasirinkimai

- T1. Žmonės negali įsigyti visų norimų prekių ir paslaugų, nes:
- A negali apsispręsti, ko nori;
 - B egzistuoja išteklių stygius;
 - C žmonės per mažai uždirba;
 - D neįmanoma sukurti naujų prekių.
- T2. Prekėms ir paslaugoms kurti reikalingi:
- A gamtos išteklių, verslumas, iškasenos, pinigai;
 - B kapitalo išteklių, saulė, žmogiškieji išteklių, iškasenos;
 - C žmogiškieji, gamtos, kapitalo išteklių, verslumas;
 - D iškasenos, žemė, žmogiškieji išteklių, pinigai.
- T3. Rimas labai nori krepšinio kamuolio už 150 Lt ir sportinės aprangos už 145 Lt, o turi 160 Lt. Su kokiomis problemomis Rimas susiduria?
- A Kamuolių ir aprangos įvairovė.
 - B Pasirinkimu, kokią aprangą pirkti.
 - C Skirtingais jo ir tėvų pasirinkimais.
 - D Išteklių stygiumi ir būtinybe rinktis.
- T4. Jolanta yra kirpyklos savininkė. Jos didžiausias rūpestis – šie gamybos išteklių:
- A kirpyklos įranga ir vaizdas pro langą;
 - B kirpėjos ir švara;
 - C kirpyklos įranga ir kirpėjos;
 - D kirpėjos ir pokalbių su klientais temos.
- T5. Arabų šeichas valdo naftos gręžinius, jo turtai didžiuliai. Kuris iš teiginių apie šeichą neteisingas?
- A Šeichas susiduria su naftos trūkumu.
 - B Šeichas stygiaus nepatiria.
 - C Šeichas turi sveikatos problemų.
 - D Šeichas neturi skraidančio kilimo.
- T6. Šiuolaikinės ekonomikos sąlygomis turtingas žmogus:
- A yra viskuo apsirūpinęs, visiškai gali apsieiti be pagalbos ir bendradarbiavimo su kitais žmonėmis;
 - B jis gali apsieiti be bendradarbiavimo su kitais žmonėmis todėl, kad jo turtas pats savaime nieko nekainuoja;
 - C vėliau ar anksčiau bankrutuos, nes žmonės nemėgsta turtingų;
 - D ieškos bendradarbiavimo tik su tokiais pat turtingais žmonėmis.
- T7. Išteklių ribotumas ir pasirinkimo būtinybė būdingi:
- A tik neturtingoms šalims;
 - B tiek neturtingoms, tiek ir turtingoms šalims;
 - C nesvarbu, kokioms šalims, bet tik tų šalių neturtingiems žmonėms;
 - D turtingiems žmonėms, nes tik jų poreikiai yra neriboti.
- T8. Bet koks daiktas gali būti pavadintas turtu tik tuo atveju, jei:
- A jis brangiai kainuoja ir retai aptinkamas;
 - B jis turi savybę patenkinti kokį nors poreikį;
 - C jis yra nuosavybė labai riboto skaičiaus žmonių;
 - D jis priklauso absoliučiai visiems visuomenės nariams po lygiai.
- T9. Robinzonui Kruzui, atsidūrusiam negyvenamojoje saloje, turtas yra:
- A auksinės monetos, paimtos iš laivo;
 - B bananai, augantys ant salos palmių;
 - C turtas, pasilikęs „didžiojoje žemėje“;
 - D negyvenamos salos grynas oras.

- T10.** XVIII a. pabaigoje filosofas Kondiljakas užrašė: „Daiktų vertė priklauso nuo ... mūsų poreikių.“ Vadinasi, kuo didesnis mūsų poreikis daiktui, tuo vertingesnis jis mums. Kuriuose iš išvardytų pavyzdžių pinigų vertė pati didžiausia?
- A** 36 monetos Robinzonui Kruzui negyvenamoje saloje.
 - B** 36 auksinės monetos milijonieriui sultonui Brunėjui.
 - C** 36 auksinės monetos skurdžiui.
 - D** 36 auksinės monetos lobių ieškotojui.
- T11.** Kai ekonomistai kalba apie turta, jie turi omenyje:
- A** tik pinigus, esančius apyvartoje;
 - B** bet kurias prekes ir paslaugas, tenkinančias žmogaus poreikius;
 - C** antikvarinius daiktus, išpirktus valstybės iš privačių asmenų;
 - D** tik auksą ir valiutą, kurie yra tiek valstybės, tiek privačių asmenų nuosavybė.
- T12.** Kokį dėsni reiškia žodis „ekonomika“, išvertus iš senovės graikų kalbos?
- A** Teisingo gėrybių paskirstymo.
 - B** Valstybės.
 - C** Namų ūkio.
 - D** Nuosavybės.
- T13.** Kuris iš išteklių yra mažiausiai ekonomiškai ribotas?
- A** Obuoliai.
 - B** Oras.
 - C** Geležies rūda.
 - D** Gydytojai.
- T14.** Verslininkas – tai:
- A** žmogus, užimantis direktoriaus pareigas;
 - B** turtingas žmogus, kuris nesažiningu būdu užsidirbo pinigų;
 - C** žmogus, organizuojantis gamybą ir siekiantis iš to uždirbti;
 - D** žmogus, kuris laiko pinigus banke arba perka akcijas.
- T15.** Kuris teiginys teisingas?
- A** Rinkdamiesi žmonės negalvoja apie naudą.
 - B** Protingiems žmonėms niekada netenka rinktis.
 - C** Rinkdamiesi žmonės siekia maksimalios naudos.
 - D** Rinkdamiesi žmonės siekia minimalios naudos.
- T16.** Stygius – tai padėtis, kuri:
- A** egzistuoja tik neturtingose šalyse;
 - B** patiriama tik neturtingų asmenų;
 - C** yra nežinoma turtingiems;
 - D** patiriama visų asmenų ir šalių.
- T17.** Geriausias būdas patobulinti savo žmogiškuosius išteklius:
- A** pabaigus dešimtmetę mokyklą eiti dirbti;
 - B** važiuoti dirbti į užsienį;
 - C** kuo daugiau mokytis ir saugoti savo sveikatą;
 - D** laikyti pinigus banke.
- T18.** Kapitalą, kaip gamybos veiksnį, sudaro visi elementai, išskyrus:
- A** fabrikus;
 - B** robotus;
 - C** pinigus;
 - D** mašinas.
- T19.** Pagrindinė produktų ir paslaugų stygiaus priežastis yra:
- A** per didelės vartotojų pajamos;
 - B** per didelis gyventojų skaičius;
 - C** kainų augimas;
 - D** išteklių, reikalingų prekėms ir paslaugoms kurti, stygius.

- T20.** Geležies rūda ir nafta yra:
- A** kapitalo ištekliai;
 - B** gamtos ištekliai;
 - C** žmogiškieji ištekliai;
 - D** visa, kas išvardyta.
- T21.** Gamyklos pastatai, surinkimo linija, kompiuterinė įranga yra:
- A** žemės ištekliai;
 - B** darbo ištekliai;
 - C** kapitalo ištekliai;
 - D** gamtos ištekliai.
- T22.** Gaminant bet kurį produktą ar teikiant paslaugą, visada prireikia gamtos, žmogiškųjų ir kapitalo išteklių, todėl ekonomistai dažnai juos visus vadina:
- A** verslininkystės veiksniais;
 - B** ekonomikos pradžios sąlygomis;
 - C** gamybos veiksniais;
 - D** verslumo veiksniais.
- T23.** Ekonominę stygiaus problemą lemia:
- A** neracionalus gamybos išteklių naudojimas;
 - B** visuomenės neriboti norai ir ribotos galimybės;
 - C** nenusipėjamas alternatyviųjų sąnaudų pobūdis;
 - D** vyriausybės nesugebėjimas subalansuoti biudžetą.
- T24.** Terminas „stygius“ ekonomikoje reiškia, kad:
- A** žmonių norai yra riboti;
 - B** net turtingose šalyse dalis žmonių vaikšto alkani;
 - C** jokia šalis negali pagaminti tiek, kad patenkintų visų norus;
 - D** neįmanoma pagaminti per daug kokios nors prekės.
- T25.** Kuris iš išvardytų išteklių nepriskirtinas gamtos ištekliams?
- A** Miškai.
 - B** Baldai.
 - C** Naftos telkiniai.
 - D** Oras.
- T26.** Kuris iš teiginių paaiškina, kodėl išteklių stygius egzistuoja visose visuomenėse?
- A** Sunku pristatyti gamintojų sukurtus produktus vartotojams.
 - B** Gyventojų skaičius išaugo daugiau nei gamyba.
 - C** Žmonių norai neriboti, o ištekliai riboti.
 - D** Vyriausybės perka per daug prekių ir paslaugų, mažai jų palikdamos vartotojams.
- T27.** Kuris iš šių dalykų yra retas?
- A** Išsilavinimas.
 - B** Auksas ir laikas.
 - C** Išsilavinimas ir auksas.
 - D** Visi išvardytieji dalykai.
- T28.** Kurie iš šių dalykų negalėtų būti priskirti kapitalui?
- A** Kasos aparatas.
 - B** Taksi automobilis.
 - C** Įrankiai ir mašinos.
 - D** Geležies rūda.
- T29.** Išteklių ribotumas lemia, kad:
- A** nieko nėra pakankamai, visi yra priversti rinktis;
 - B** perteklius yra tik tų prekių, kurių kaina yra aukšta;
 - C** daiktai, kurių yra gausu, yra santykiškai brangesni;
 - F** gamyba turi būti planuojama centralizuotai.

- T30.** Kokia prielaida remiasi ekonomistai, aiškindami stygiaus sąvoką?
- A Žmonių norai yra riboti.
 - B Rinkoje visada yra pusiausvyra.
 - C Žmonės turi neribotas galimybes rinktis.
 - D Žmonių norai neriboti.
- T31.** Kurie gamybos veiksniai yra naudojami gaminant ir pardavinėjant paprastą medinį žaislą?
- A Kapitalas, darbas, paklausa ir pasiūla.
 - B Žemė, darbas, kapitalas ir verslumas.
 - C Darbas, verslumas, gamybos sąnaudos ir kainos.
 - D Kapitalas, žemė, darbas ir gamybos sąnaudos.
- T32.** Kuris iš išvardytų dalykų nėra gamybos veiksnys?
- A Pinigai.
 - B Darbas.
 - C Žemė.
 - D Kapitalas.
- T33.** Kuri iš šių situacijų gali būti susijusi su alternatyviuoju pasirinkimu?
- A Marijonai vienodai patiko du šalikai – mėlynas ir raudonas. Jai nepakanka pinigų nusipirkti abu.
 - B Bendrovė „Baldai“ norėtų reklamuotis ir per radiją, ir per televiziją.
 - C Kavarskui reikalingas naujas vidurinės mokyklos pastatas. Taip pat reikalingi nauji valymo įrenginiai.
 - D Visos išvardytosios.
- T34.** Investicijas į žmogiškąjį kapitalą sudaro visi žemiau išvardyti elementai, išskyrus:
- A prekybos mokyklos lankymą, norint išmokti prekiauti;
 - B kompiuterio įsigijimą, kad būtų galima našiau dirbti;
 - C mokymąsi dirbti kompiuteriu namuose laisvu laiku;
 - D ekonomikos, vadybos mokymąsi universitete.
- T35.** Kai ekonomistai mini kapitalo išteklius, jie turi galvoje:
- A pinigus bankuose ir investicijas į vertybinius popierius;
 - B gamyklas, įrenginius ir mašinas, naudojamus prekėms gaminti ir paslaugoms teikti;
 - C derlingą dirvožemį, mineralų telkinius, miškus ir kitus panašius žaliavų išteklius;
 - D vadovus ir darbininkus, gaminančius prekes ir teikiančius paslaugas.
- T36.** Suvokimas, kad ištekliai yra riboti, verčia kiekvieną šalį:
- A riboti prekių gamybą ir paslaugų teikimą;
 - B riboti importą;
 - C leisti savo vyriausybėms spręsti, ką gaminti;
 - D ieškoti kelių, kaip užtikrinti kuo aukštesnį gyvenimo lygį.
- T37.** Darbas – tai:
- A verslo išlaidos gamybai;
 - B prekių ir paslaugų kūrimas;
 - C fizinė ir protinė žmogaus veikla;
 - D visi išvardyti dalykai.
- T38.** Procesas, kurio metu iš gamybos išteklių gaunamos prekės ir paslaugos, vadinamas:
- A perdirbimu;
 - B darbu;
 - C gamyba;
 - D efektyvumu.